

Elbilhovedstaden

Høy luftforurensning
innenfor Ring 3
La bilen stå !

Hvem blir årets Elbilhovedstad?

Forurensing fra transport og veitrafikk er et alvorlig problem for byene våre. Stortingets mål om å kun selge nullutslippsbiler fra 2025 krever at også kommune-Norge bidrar til det store elbilsiftet.

Fire norske bykommuner konkurrerer om tittelen, «Elbilhovedstaden 2018». En fagjury fra forskning, organisasjons- og næringsliv analyserer alle sider ved kommunenes innsats for nullutslipp fra transport, og vinneren kåres 14. august, under Arendalsuka.

I 2017 vant Oslo foran Bergen, og en stolt ordfører Marianne Borgen, tok tittelen med seg hjem. Trondheim kom på tredje plass og Stavanger på fjerde.

Tittelen «Norges elbilhovedstad 2018» handler om mer enn salg av elbiler. Den forutsetter offensive mål og virkemidler, og politisk vilje til handling, for å fremskynde overgangen fra fossil til elektrisk transport. I denne folderen får du noen utvalgte nøkkeltall og resultater fra Elbilisten 2018. For en mer utfyllende rapport om hvordan kommunene har jobbet strategisk med å elektrifisere transport, kan du besøke vår hjemmeside, elbil.no/elbilhovedstaden.

Christina Bu

Norsk elbilforening

OSLO

Oslo kommune har som mål å redusere trafikken i sentrum og utslippsfri trafikk innenfor Ring 3 fra 2024. Et av tiltakene er **gratis parkering for nullutslippsbiler** på om lag 20.000 avgiftsbelagte P-plasser i Oslo og økt miljødifferansiering i bomringene. Det nye bompengesystemet, som trådte i kraft i oktober 2017, innebar økte takster og tids- og miljødifferensierte takster i eksisterende bomsnitt i Oslo. De kjøretøyene som **forurenser mest betaler mest**, og det er forskjellige takster i og utenfor rush. I 2019 er det planlagt over 50 nye bomstasjoner i hovedstadsområdet.

I perioden 2018-2020 vil kommunen øke innsatsen betraktelig og planlegger for **600 nye normalladere og 1200 nye semihurtigladere**. Totalt vil det være over 3100 kommunale ladepunkter innen utgangen av 2020. I tillegg vil det bli etablert minimum 2 større hurtigladerstasjoner i året i samarbeid med private hurtigladeroperatører. Det er også anlagt ladepunkter på enkelte innfartsparkeringer og tilbudet skal styrkes i samarbeid med NSB, Bane Nor og Ruter.

Alle kommunale virksomheter har egne dedikerte ladeplasser i tillegg til kommunens offentlige ladeinfrastruktur. Fra 2022 skal **alle drosjer i Oslo være nullutslipp**. Tilrettelegging for lading og parkering for bildelingstjenester er igangsatt.

Gjennom Klimafondet gir Oslo kommune **støtte til borettslag og sameier** som ønsker å etablere ladeplasser for egne beboere. Dette er en populær ordning og bare i 1. kvartal 2018 er over 5.000 ladeplasser muligjort gjennom tilsagn om støtte til ladeinfrastruktur. Prognosen for året er 15.000 ladeplasser. For nye bygg er det krav om minimum 50 prosent ladeplasser fra dag én. En ny rådgivningstjeneste for borettslag og sameier er vedtatt og under utarbeidelse.

Oslo kommune har som første by i Norge utarbeidet et **eget klimabudsjett** som inneholder en rekke konkrete tiltak for nullutslippstransport. Gratis parkering for elbiler videreføres og gratis normallading ut bystyreperioden. Gratis passering for nullutslippsbiler i bomringen fram til 2019 og lav sats for elbiler deretter.

I perioden 2018-2020 er det satt av 99 millioner i budsjettet for nye ladepunkter og dobling til 20 millioner for støtteordning til borettslag og sameier. Satt av penger i budsjettet for oppfølging av ny forskrift for nullutslipps drosjer og elektrifisering av egen flåte. Staben som jobber med elbil økes fra 1,5 årsverk til 6 personer. Ruter avsetter **betydelige midler til elektrifisering av offentlig transport**.

Fra 2022 skal alle drosjer i Oslo være nullutslipp. Eget notat er sendt på høring til berørte parter. Dialog er opprettet med de største drosjesentralene i Oslo.

Bymiljøetaten innførte i januar 2018 **krav til fossilfri anleggsvirksomhet** (maskiner, ikke transport) på alle nye kontrakter.

Arbeid med elektrifisering av Oslo havn i gang inkludert **landstrøm til cruiseskip og ferger**. I tillegg tiltak for å redusere utslippene fra båtene til Nesodden og øyene. To landstrømstilkoblinger på Utstikker 2 på Vippetangen, som skal brukes av DFDS og Stena Line, er under etablering. For øvrig er det allerede etablert landstrømlegg på Filipstad for Color line sine ferger.

Elbilandel i personbilsalget første halvår

Kilde: OFV

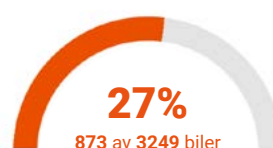
Oslo

Bergen

Trondheim

Stavanger

Utvikling i antall elbiler fra juni 2017 til juni 2018

Person- og varebiler. Kilde: Motorvognregisteret

Oslo

Elbilbestanden har økt fra 21 094 til 31 420

Bergen

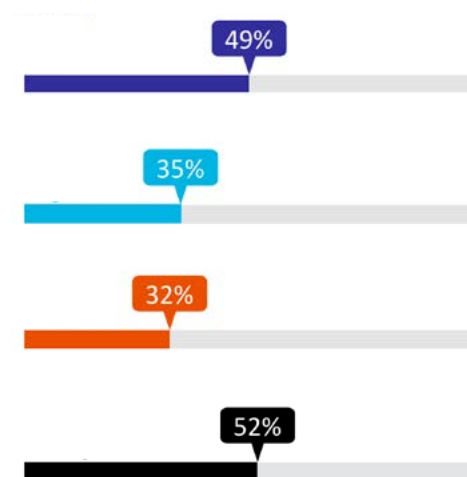
Elbilbestanden har økt fra 11 072 til 14 918

Trondheim

Elbilbestanden har økt fra 4 795 til 6 341

Stavanger

Elbilbestanden har økt fra 2 860 til 4 359

BERGEN

I Bergen kommunes «Grønn strategi» skal transportsektoren redusere sine klimagassutslipp med 30 prosent innen 2020 og **være fossilfri i 2030**. For å nå målet må alt drivstoff være fornybart i 2030. Fram til dette må omfanget av transport med klimagassutslipp reduseres.

Nullutslippssone er vedtatt i Grønn strategi. Utredningsarbeid settes i gang i 2018, første **pilotområde skal etableres i 2020** og innen 2030 skal hele sentrum være nullutslippssone. Gjennomføringen henger tett sammen med tiltak for utslippsfri varetransport, kollektivtrafikk og taxi.

Byrådet vil arbeide for å innføre lav- eller nullutslippssoner i alle bydeler (byrådsplattformen). Det er naturlig å se dette i sammenheng med de **miljødifferensierte bompengene** som ble innført fra 1. juni 2018. Sammen med nye bomstasjoner i bydelene vil denne ordningen i praksis gjøre hele Bergen kommune til en lavutslippssone.

Bergen kommune har **260 elbiler og 2 hydrogenbiler i egen flåte**, noe som utgjorde 30 prosent. I tillegg er 61 elbiler i bestilling og når disse er levert vil andelen øke til 37 prosent (323 av 860). Bilflåten skiftes fortløpende ut til nullutslipp så sant det er mulig når nye biler skal leases. Alle unntak må godkjennes særskilt. Bergen kommune vil med støtte fra Klimasats

investere millionbeløp i ladepunkter for tjenestebiler de neste årene.

Bergen kommune har **ingen egen kommunal støtteordning for ladeinfrastruktur** pr dags dato, men vurderer om det bør opprettes. Kommunen har bidratt med klimamidler (Klimasats, Kommunens eget klimafond) i enkelte prosjekter.

Bergen kommune bistår med utleie av kommunalt tomteareal for hurtiglading der det er hensiktsmessig. Dette inkluderer **Danmarks plass med 8 hurtigladere og 8 semihurtigladere**.

Bergen kommune har **26 ladeplasser på gateplan og 77 ladeplasser i kommunalt eide parkeringsanlegg**. 32 nye ladeplasser på gateplan er planlagt innen 2019 og mer er på trappene. I tillegg har mange private og offentlige virksomheter ladeplasser som er tilgjengelige for offentligheten eller for besøkende. I tillegg er **13 ladeplasser for elbiler i bildeling** etablert, og 30 nye er under bygging. Flere kommunale boligsoneparkeringsanlegg har ladepunkter. Disse er reservert for beboere med sonekort, men er et viktig tilbud for de som bor sentralt og ønsker å eie egen elbil. I dag har disse anleggene 76 ladepunkter – det er planlagt å opprette 70 nye ladepunkter i 2018 under forutsetning av at finansieringsløsningen godkjennes.

Det er per dags dato **gratis parkering på offentlig regulert gateparkering** utenom boligsoner. Halv pris for elbiler på tre av fire parkeringshus drevet av Bergen Parkering.

I forslag til nye parkeringsbestemmelser er det foreslått at alle bilparkeringsplasser i parkeringshus, kjeller eller større innendørs anlegg skal utformes med **tilrettelegging for lading**. Nye utendørs parkeringsplasser til næringsbebyggelse skal tilrettelegges med lading.

Bergen kommune stiller krav om mest mulig **fossilfri transport i innkjøp** av transporttjenester, men også i alle andre innkjøp som innebærer transport.

Det er i ferd med å **innføres krav om fossilfri anleggsdrift** og belønning av nullutslipp i alle anbudskonkurranser for kommunale byggeprosjekter. Dette gjelder både for bygg og for infrastrukturbygging i transportsektoren.

Bergen havn har en ambisiøs miljøtsatsing, som blant annet inkluderer mål om å **tilby landstrøm for alle skip innen 2020**, innført miljødifferensiert havneavgift og satsing på nullutslipp i havnedriften.

Ebiler per 100 innbyggere

Kilde: SSB og Motorvognregisteret

Oslo - 4,7 ebiler per 100

Bergen - 5,3 ebiler per 100

Trondheim - 3,3 ebiler per 100

Stavanger - 3,3 ebiler per 100

Elbilandel av personbilparken juni 2017 til juni 2018

Oslo

Elbilandelen har økt fra 6,9% til 10,1% (+3,2%)

Bergen

Elbilandelen har økt fra 9,6% til 12,9% (+3,3%)

Trondheim

Elbilbestanden har økt fra 5,9% til 7,7% (+1,8%)

Stavanger

Elbilbestanden har økt fra 4,7% til 7,2% (+2,5%)

TRONDHEIM

Av de viktigste strategiene innen transportområdet mot 2020 er **nullvekst i trafikken, kraftig økning i andel nullutslippsbiler**, tilrettelegging for flere fossilfrie tunge kjøretøy og anleggsmaskiner omstilling. Fra 2019 vil **miljødifferensierte bomtakster** og ny parkeringspolitikk intensivere overgangen til fossilfrie kjøretøy samt redusere trafikken. I 2020 skal direkte utslipp av klimagasser være redusert med 10 prosent i forhold til 1991 og **80 prosent i 2030**.

Trondheim kommune har **ikke vedtatt planer eller strategier for lavutslippssoner**. De praktiske konsekvensene av null - eller lavutslippssoner for framkommelighet i Trondheim er ennå ikke utredet. Trondheim står ikke i fare for brudd på forurensningsforskriftens grenseverdier og lavutslippssoner er derfor ikke et aktuelt virkemiddel i Trondheim per i dag.

I 2016 vedtok Trondheim kommune å innføre **parkeringsavgift for elbiler i sentrum** med virkning fra 2017. Dette medførte offentlig debatt, blant annet om hvorvidt dette virkemiddelet bremser omstilling til nullutslippsbiler.

Trondheim kommune har totalt **218 elbiler i egen flåte**, noe som tilsvarer 35 prosent. I tillegg er 39 elbiler i bestilling. Det bygges fortløpende ut ladeinfrastruktur for å dekke behovet. Kommunen fikk innvilget 2,15 millioner kroner i midler gjennom Klimasats i 2017 for å etablere **100 nye ladestasjoner for klimavennlig tjenestetransport**.

Trondheim har i dag 9 hurtigladestasjoner. Videre er Trondheim Parkering KF nå i gang med å etablere 3 hurtigladdere (50 kW effekt) i sentrum, disse vil stå ferdig i løpet av kort tid, og vil være tilgjengelig for publikum og Trondheim kommunes tjenestebiler.

Det er til nå etablert **12 offentlig tilgjengelige ladepunkt** med effekt inntil 22kW i sentrum av Trondheim.

Ytterligere 32 ladepunkt er under oppføring, og vil være tilgjengelig i løpet av sommeren. I 2018 er det installert 28 nye ladeuttak i ett av P-husene i Trondheim sentrum. Det finnes i tillegg en rekke ladestasjoner med vanlig stikkontakt som vil skiftes ut til Type 2 innen kort tid. Rådmannen vil i løpet av 2018 se an det videre behovet for ladestasjoner, både i sentrum og boligsoner.

Trondheim kommune lanserte i januar 2018 en **tilskuddsordning for boligselskap** til etablering/oppgradering av ladeinfrastruktur. I forslag til Klimabudsjett for økonomiplanperioden 2018-2021 er det satt av 2 millioner (1 mill. er overført fra 2017) til ordningen i 2018. Boligselskapene. Pr 23.5.2018 har kommunen mottatt samlet søknadsbeløp ca 3,5 mill og har vedtatt tildeling av 1 mill av de tilgjengelige midlene.

Trondheim kommune er i dialog med Trøndelag fylkeskommune om **krav til null- eller lavutslipp i taxiløyver**. Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet forslag til ny drosjepolitikk,

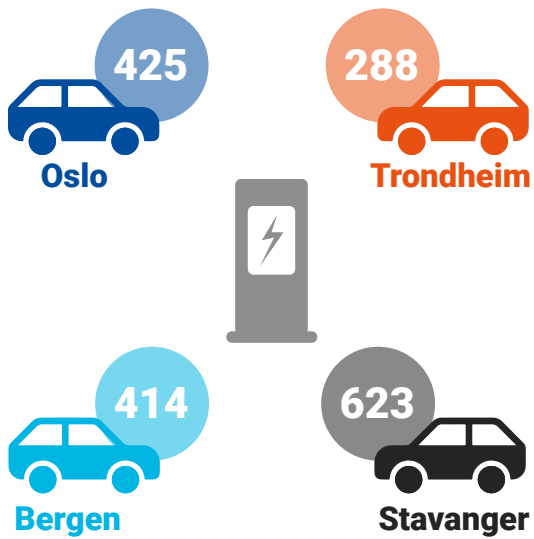
hvor forslag til miljøkrav i taxiløyver inngår. Forslaget er sendt på høring. Trondheim har per i dag 7 eltaxier.

Bystyret vedtok i februar 2018 å regulere minst **300 parkeringsplasser forbeholdt bildelingsbiler** sentralt i boligområder og legge til rette for delte elbiler ved å etablere ladepunkt på reserverte parkeringsplasser for delebiler.

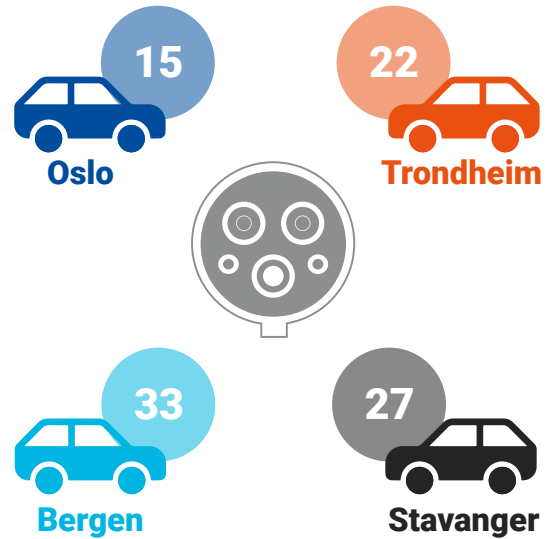
I klimabudsjettet for 2018 er det alene satt av **22 mill til transportområdet**, inkludert midler som flertallet i bystyret har signalisert skal settes av i årsoppgjøret for 2017. Av disse er, som nevnt over, 2 mill til tilskuddsordning ladeinfrastruktur i borettslag/sameier, 4 mill til hurtigladdere og energistasjoner, 2 mill til lading i egen virksomhet og 2 mill til støtte til elektriske varebiler. I tillegg til lønnsmidler til transportrådgiver - klima er det avsatt ressurser til omstilling til fossilfrie tunge kjøretøy (biogass og hydrogen) i egen kjøretøyflåte.

Trondheim Havn er i gang med **to landstrømsprosjekter**. Hurtigruta (landstrøm skal dekke sørgående og nordgående, som er i havn samtidig; derfor 2x1,4 MW anlegg), samt et mindre anlegg for kystgående skipstrafikk inkl mindre lasteskip (650 kW). Dette vil gi betydelige utslippskutt for klimagasser og lokale luftforurensninger.

Antall biler per hurtiglader

Antall biler per ladepunkt

Kilde: NOBIL og Motorvognregisteret

Elbilandel i kommunens egen bilflåte

Kilde: NOBIL og Motorvognregisteret

Oslo - 56% av 1156 biler

Bergen - 30% av 860 biler

Trondheim - 35% av 623 biler

Stavanger - 21% av 406 biler

STAVANGER

I nåværende Klima- og miljøplan for Stavanger kommune er det mål om å redusere CO2-utslipp med 20.000 tonn (1991-2020) med **forbedret kjøretøyteknologi** (blant annet elbiler).

I utkast til den nye Klima- og miljøplanen som ligger ute på høring nå foreslår administrasjonen å redusere klimagassutslipp fra lette kjøretøy med **75 prosent innen 2030** og med 95-100 prosent innen 2040.

Klimagassutslipp **fra tunge kjøretøy** foreslås redusert med 20 prosent innen 2030 og 95-100 innen 2040. Kommunen har ikke vedtatt planer eller lagt strategier for lavutslippssoner. Men i utkastet til den nye Klima- og miljøplanen foreslår administrasjonen å **«vurdere å innføre null- eller lavutslippssoner** for all transport i sentrale områder».

Fra høsten 2017 ble det innført **50 prosent parkeringsavgift for elbiler** i offentlige parkeringshus.

Stavanger vedtok i 2017 en **ladestrategi** som kommunene i sør-Rogaland sammen med energiselskapet LYSE hadde utarbeidet. I januar 2018 ble det utarbeidet en oppfølgings sak.

I dag er 87 av 406 Stavanger kommunes bilpark elbiler. Dette tilsvarer 22 prosent. I løpet av 2018 og 2019 vil ytterligere 46 elbiler fases

inn til 33 prosent andel. Alle **nye kommunale tjenestebiler skal være utslippsfrie** med mindre det søkes om dispensasjon. For eksempel søkte Stavanger hjemmehjelp om å lease bensinbiler i stedet for elbiler av praktiske og økonomiske årsaker. Men det ble ikke innvilget.

I Stavanger er det **7 hurtigladere og 147 normaldepunkt**. Det vil komme 3-4 nye hurtigladere på jernbanelokket fra høsten 2018 som etter hvert skal **dedikeres til taxibransjen**. Det skal testes **lading fra 5 lyktestolper i boligområder** uten egne parkeringsplasser.

Stavanger kommune skal ansette en **egen elbilrådgiver** i full stilling fra høsten 2018 som skal hjelpe borettslag og sameier i ladespørsmål, gjøre befaringer og gi anbefalinger om hvor det mest hensiktsmessige stedet for ladestasjoner bør være.

Rogaland fylkeskommune har vedtatt at **5 drosjeløyver på Nord-Jæren skal være elbiler**.

Stavanger kommune har blant annet benyttet tildelingskriterium om kjøring med **nullutslippskjøretøy i konkurranse om persontransport** til dagsenter, barnehage og skole.

Det er satt av inntil **2 millioner kroner til ladepunkter** i HØP (Handlings- og økonomiplan til Stavanger kommune)

Stavanger parkering investerer 4,5 millioner kroner i 2018 og ytterligere 6 millioner kroner i perioden 2019-2021.

I høringsutkastet til den nye Klima- og miljøplanen foreslås å **«Arbeide for krav om nullutslipp innen bygg og anlegg ved anbudsprosesser**, med mål om utslippsfrie kommunale bygge- og anleggsplasser i 2030».

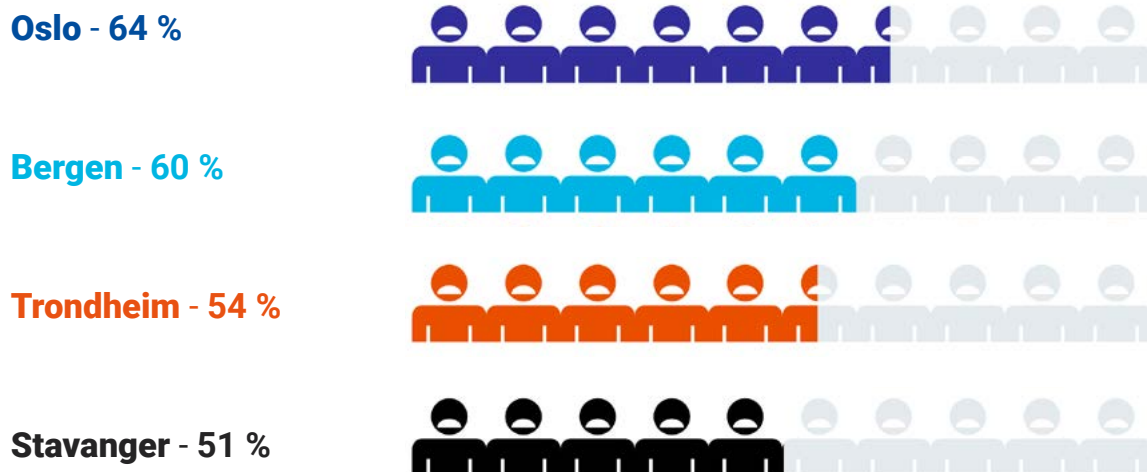
Landstrømanlegg for supplybåter skal være driftsklart i desember 2018. Stavanger kommune inviterte alle norske cruiseskiphavner til seminar om cruise og miljø i november 2017.

Stavanger kommune har **tre små, elektriske renovasjonsbiler** som henter avfall på sentrumshalvøya. I November vil vi få en vanlig stor, elektrisk renovasjonsbil som vil gå i vanlig rute. Etter Bergen er Stavanger andre kommunen i Norge som tar denne type renovasjonskjøretøy i bruk.

Fem elbusser i vanlig rute (første kommune i Norge som innførte elbusser). En **selvkjørende (og elektrisk) buss** kjører på Forus i vanlig trafikk som den første i Norge.

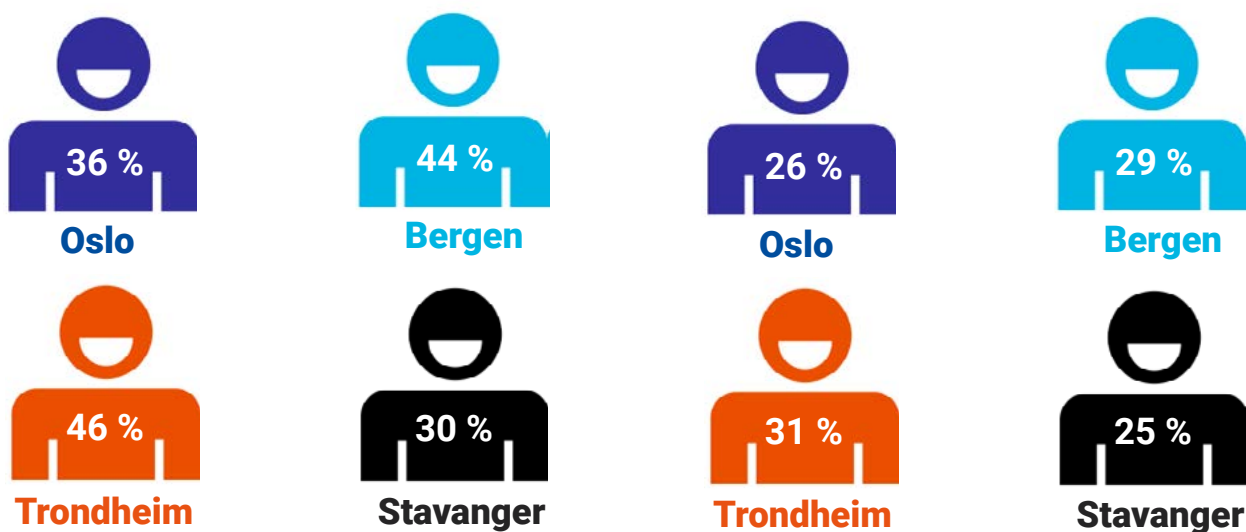
Andel som opplever ladekø av og til eller oftere

Kilde: Elbilisten 2018, Norsk elbilforening

Andel som er fornøye med hurtigladetilbudet i sitt område

Andel som er fornøye med normalladetilbudet i sitt område

Kilde: Elbilisten 2018, Norsk elbilforening

Elbilhovedstaden

Vinner av
Elbilhovedstaden 2018
kåres 14. august, kl. 19.00
under Arendalsuka.

Les mer om på
arendalsuka.no og
elbil.no/elbilhovedstaden

elbil.no/elbilhovedstaden